

europèu, i Pok. ens ensenya que la forma del britònic antic havia de ser *luuā*, i la -s no era més que desinença morfològica (IEW, 692.11f.). Wartburg (FEW v, 127-8) després d'empassar-se l'ham de Hubschmied pare, cantà palinòdia avisat pel fill (nota 6), però s'em-
 5 bullà en explicacions fonètiques quasi tan fantàstiques; i quant al fill (ZRPb. LXV, 243-5; Pyr.-wörter vorrom. Herk., 43-4) reemplaça l'error del pare per una vacuïtat: «hispano-kaukasisch» (aprobat per Bouda, *Euskera* 1, 126, ja no cal dir-ho), etiqueta que si
 10 sempre és buida científicament, en aquest cas ni tan sols es basa en cap aparença concreta, per més enganyosa que sigui.

Molt més raonable és l'origen bascoide suggerit per Rohlfs (l. c.) i fundat més amplement en el DCEC.
 15 L'àrea de *llagasta* és quasi només pirinenca, i donada la gran difusió del pastoreig transhumant de pastors bascos, cosa certament ja pre-romana, no hi hauria cap escrípol a creure que el mot vagi néixer en un parlar basc. Si ho prenem amb una mica més d'amplitud, és
 20 cosa irreprotxable i provada. Altrament, per a aquesta família bascoide, veg. LLEGANYA.

DERIV.: *Enllagastar-se* (1904). *Llegastaines* eivissenc (AlcM); Aina Moll (RFE xli, 344) l'explica com «adulació, alabanza exagerada e hipòcrita», grafiant-
 25 lo a *llagastaina*, però no crec que sigui derivat de *llagasta*; car inspira desconfiança el fet que *llagasta* no s'ha assenyalat mai a les Illes, mentre que *llagot* sinònim d'aquell consta com a usual a Eivissa i mall., i *llagoteria* és català comú: deu ser aquest alterat per
 30 una contaminació (*encastar*, *moixaina*...), o simple encreuament de *llagoteria* amb el sinònim eivissenc *llemiscaina*.

1 Variant que uns (com dóna entenen Schuchardt) judiquen com a deglutinació de pseudo-article; mentre
 35 Mitxelena (*FonHistVca.*, 323) l'agrupa amb una bona sèrie de casos semblants, com una alternança fonètica. En el seu llibre sobre les fonts d'Azkué, veiem que *akan* «garrapata» és del biscaí de la costa, veiem que el navarrès Arakistain (fi S. XVIII) dóna *akai-ñ(a)* «garrapata pequeñita», i Azkué com a guip. id. «garrapata mayor». En Azkué hi ha *lakasta* «tique», lab. *lakain*, guip. i Zaraitze *bakasta*, també *laparra*, tots ells «tique», junt amb *lakaiña* «gajo, hebra»;
 40 en el bc.-fr. Fabre hi ha *lakaiña*, *lakasta* i *-azta* per a «tique». Ço que sembla presentar tot un quadro d'alternances (prefixals i sufixals?) *la/-a/-ba-* i *-asta* (*-azta*)/*-aña*/*-arra*. —2 En rigor també es podria pensar que les combinacions del tipus *zd* passen normalment a *zt* en basc, i que una -c- romànica entre
 50 vocals ja s'hauria hagut de sonoritzar en el S. VIII; cf. bc. *lakazdun* «palo que tiene muchos nudos», de l'esmentat *lakatz* i el fecund sufix *-dun*.

Llagó, V. *llegó*

LLAGOSTA, del ll. vg. LACŪSTA, clàssic LOCŪSTA, que fa designa tant el llagost com el crustaci. □
 1.ª doc.: aquell, fi S. XIII, Llull, *CostTort.*, *VidesR*;
 aquest, a. 1300.

«Membrar podets, senyors, con sent Johan Babtista fo ermità, qui estava tot sol en lo boscatge, e menjava
lagostes e mel salvatge, e vestia vestadura de pèl de camel», Llull (*Blanq.*, *NCl.* 1, 279.4); «una *lagosta* que li sobreveinc lo forsa que -s posàs de líger», *VidesR*,
 77r2; «no menys pecat / --- / féu Na Leunor, / reyna chiprana, / qui fon germana / del vell qui-s dia / duc de Gandia / --- / lo féu matar, / e féu entrar / dins Famagosta, / més que *lagosta*, / gent genovesa», JRoig (*Spill*, 9488); entre els insectes: «*llagosta*: locusta», OPou (*ThPu.*, 89). Del crustaci: «que-n dóna cascu-
 na barca tres parells», doc. de l'a. 1300 (reproduït després com a lleuda de Cotlliure, S. XIV), *InvLC*; que n'afegeix dos testimonis de 1379, un de 1440, i el del Nebrija; també OPou, entre els *peixos*, «*llagosta*: locusta» (*ThPu.*, 65).

Tant el nom d'un animal com el de l'altre, el llagost terrassà, si bé en variants un poc diferents, són generals en tot el territori de la llengua. La de terra s'anomena *lagósta* a quasi tot el cat. or. (on el nom s'aplica amb igual propietat a la de mar), així a Barcelona, Arenys, Sant Pol, Lloret etc. (1914 ---), on molt pocs el deformen: val a dir que jo mateix vaig sentir allí *gə́lōstra*, un cop que vaig presenciar-hi els eixaucs, on ho deia el pescador que el «cantava» (1956), però ho feia amb un gros somriure: doncs, variant alterada, que tots prenen humorísticament. Allí mateix *lagósta* per al crustaci; i, figuradament, per a un «trenat que es fa amb els cordills que componen dos caps de corda, per conjugar-los: els de la d'espart van a dintre i els de la de càncem a fora» (1932). La variant amb *llang-*, és del cat. occid. i s'estén fins a València (J. G. M., 1938), però del Xúquer o del Cap de la Nau enllà repren *lagósta* (Teulada, Alacant, 1935).

En llatí és clàssic LOCUSTA i s'aplica també als dos animals; una forma *lacustam*, però, figura en el ms. Bb dels *Menaechmi* de Plaute, v. 924 (Graur, *Rom.* LIV, 504), *lacustam* en els altres mss.; i totes les llengües romàniques, parteixen de la base LAC-, fins el romanès; però *longusta* ja devia circular en temps visigòtics, atesa la pseudoetimologia que en dóna St. Isidor «*locusta*, quod pedibus sit longis veluti hasta» (*Etym.* XII, 8.19); i d'aquesta vénen el cast. *langosta*, i d'alguns dialectes del N. de Portugal (no tant a Galícia), com també alguns d'occitans: Clarmont d'Erau *langousta* «saute-relle; langouste» (Pastre, p. 77).

En part pogué haver-hi també un *LOPOSTRA en llatí vulgar (per contaminació del quasi-sinònim LUPICANTARU 'llamàntol'), no enterament hipotètic, car d'aquí s'hagué de pendre l'ags. *lopestre* (*lopust*) > angl. *lobster*. Localment també hi ha variant amb -ng- en català, en els Pirineus (Farrera de Pallars, Vallmanya de Canigó, 1933, 1960) i Serres Ibèriques (el Boixar, 1961, on es fa una «romeria per la *langosta*»); però enllà del Xúquer repren *lagósta*, sense -n-, a Alcoi (1935). D'un mossàrab *langost* es degué manllevar, ja d'antic, un àrab magrebí *al-anğūš* (presa la l- per article), que apareix en Abencuzman (Sevilla, S. XII), i àrab africà 'ankūš.

60 La comunitat de nom dels dos animals no és pas